

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 11. oktobra 1856.

Kdor dá pléti, več ima zéti.

Resnica ta je vsakemu gospodarju ravno tako dobro znana kakor nam. Tudi vidimo plevíc tû in tam dosti na polji — al vse premalo se še pléve.

Deževno vreme je pognalo plevéla iz zemlje, da je gerdo. Nektero polje ima več plevéla kot žita. Ko bi se bila njiva ob pravem času opléla in tako žitu ali kakoršnemu koli sadu privošilo več zraka in prostora, bi se ji bila dobrota skazala, da bi bila očitna še pri poznejših žetvah. Al tako ostane plevél na polji, zori in novo plevélno seme se zaseje, da se godí potem žitu kakor se je sanjalo Faraonu, da sedem debelih klasov požrè sedem medlih.

„Pléti!“ — pravijo nekteri — pléti je že prav, vert se dá pléti pa ne polje. To je lahko rečeno, pa težko storjeno; je zamudno in plevíce se morajo plačati“.

Ne vémo, da bi bila resnica, kar taki pravijo. Ko bi dobiček dobro prerajali, ki ga donáša plétev, bi ne govorili tako.

Nočemo na drobno naštevati, kako dobro se pileže čista njiva vsakemu sadu; le povedati hočemo, kaj pravita dva imenitna možaka od pléteve.

Slavni Sprengel pravi: „Če je tudi premalo rók, da bi se moglo poredoma vse polje pléti, se dá vendar veliko več njiv plevéla očistiti s plevícami in otroci, kakor se navadno misli. Naj se za to delo udinjajo plevíce počez za to in uno njivo, in stroški bojo veliko manjši. Polje pléti ni le zatega voljo dobro, da se plevéla očisti in da se potem vsakega sadeža več in lepšega pridela; tudi v tem je dobiček, da se s plevélom véasih pridobi toliko klaje, da se že ž njo skor stroški splačajo“. Gosp. Sprengel pripoveduje na dalje, „da ena sama plevíca, ki je na dan po 6 grošev dobila, je naplela vsaki dan blizo poltretji cent plevéla, s katerim ste se dvé kravi na dan redile, tako da je klaja, ki jo je ena krava na dan povžila, 3 groše koštala, pa je dala 3 bokale in pol mleka in pa dobrega gnoja poverh. Na opletu polji pa se je tudi več našelo?“

Al ni dobiček očiten?

Mnogozasluženi Koppe pravi od pletve sledeče: „Tudi pri jarem žitu bi se dalo s pletvijo več opraviti kakor se dosedaj stori. Jez za svojo stran dam čedalje bolj pléti jaro žito in jemljem za to delo 8 do 12 let stare otroke ob takem času, ko nič ne zamudijo v šoli; stroški so se mi vselej dobro poplačali; plevél sem pokladal prešičem. Če prej se pleve, toliko bolje je; če se pleve še le, ko sta žito in plevel visoka, se poteptá preveč žita, da ni nič dobička od pletve“.

V več deželah, ktere slové zavolj izverstnega kmetijstva, je žito pléti skoz in skoz navada. Na Angležkem, v Elzasu, na Flanderskem plévejo jarino in ozimino. Eden naj imenitniših angležkih kmetovavcov Sinclair pravi, da bi prav bilo, ako bi vlade po postavah ukazale, da bi mogel vsak gospodar svoje polje pléti, da bi seme njegovega plevéla ne trosilo plevéla po sosednih njivah.

Gospodarske skušnje.

(Kako se dajo nepokojne krave odvaditi, da ne bercajo, kadar se molzejo?) Na Štajarskem rav-

najo takole in pravijo, da jih kmali odvadijo: Zvečer, ko so kravo pomolzli, ji prevežejo terdo rep gori, pri sramnici, s tankim motozom ali špago, pa vendar tako, da ne reže premočno v kožo; ravno tako ga prevežejo na sredi in na koncu, in tako prevezanega pusté do jutra, ko se ima krava spet molsti. Preden pa dekla molze, odreže vse tri preveze, in krava je že večidel bolj pokojna; po molzi preveže rep vnovič ravno tako, dokler se krava ne odvadi bercanja. Pravijo, da je véasih že dosti, ako se dvakrat tako stori. — Pomoč ta je lahka, in ker je nektero nepokojno kravo res težko molsti in se veliko mleka zlije, naj se poskusi.

(Če se krave ne ubrejijo, ker po spoji seme iz sebe pahnejo), imajo nekteri gospodarji na Štajarskem navado, da koj po spoji prevežejo kravi verv ali štrik čez sredo trebuha, na herbtu pa naredé tri močne vozle. Kadar potem hoče krava herbet skerčiti, da bi pahnila seme iz-se, jo vreže verv, in vozli na herbtu jo pritisnejo tako zlo, da jo zabolí in da opustí potem tisto razvado. — Prav bi bilo, da bi več gospodarjev to skusili in da bi po-
znan zvedili; ali res kaj pomaga, se vé da le pri popisani razvadi. Če tičí jalovost v družih uzrokih, ne more zavozljana verv pomagati; to vé vsak gospodar. (W. d. st. LWG.)

(Kako se dá vsake sorte plevél hitro v dober gnoj podelati?) Iz vsakega plevéla in listja se dá hitro dober gnoj napraviti, ako se frišnega plevéla na pripravnem mestu za čevelj visoko na kup nameče, na to pa se potrosi živega v drobni prah zmletoga apna; na to se spet nameče kakor pred kúp plevéla, in na plevel se spet potrese živega apna in tako naprej, da se napravi velik kúp. Že v malo urah začne poleti plevel in listje vreti, in kúp postane vroč. Ko se to zapazi, je le na to gledati, da se kúp ne vname, kar se s tem obrani, da se nekoliko lopat frišne persti ali pa enmalo trave na vroči plevel verže. V 24 urah izvrè celi kúp popolnoma, da ga ni družega kot pepel, kateri je kaj dober gnoj. Bolj ko je pepel frišen in bolj ko je živo apno, toliko bolj se podela gnojni kúp. Kjer se poleti iz žita in lanú celi kupi plevéla naberejo, in kjer imajo veliko krompirja in perje njegovo (krompirjevec) tako nikamor ne zaleže veliko, bi se dalo na to vižo veliko dobrega gnoja pridobiti. Gotovo bi se jim splačalo, ako bi naši gospodarji to poskusili.

Čudna novíca letošnje letine.

V časniku dunajske kmetijske družbe, na ktere ga se moremo zanašati, da ne trosi praznih kvant po svetu, smo brali te dni čudno novíco, ktero je župan iz Pottenhofen-a zboru dunajske kmetijske podružnice v Laasdorf-u 3. septembra naznanil, namreč: da v Pottenhofen-u (kakega pol dné od Dunaja) je 5. dan vélikega serpana (augusta) strašna toča vse polje, verte in ngrade pokončala, perve dni kimovca (septembra) pa je vse sadno drevje in tudi glogovje (beli tern) v naj lepšem spomlanskem cvetju bilo; tudi terta je cvéla.